

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Divendres 22 de Juliol de 1898

Núm. 3.563

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes, 40 sèntims
n provincies trimestre... 3/50
Extranger y Ultramar...
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Malloffe, carrer Junquera, 8.
No s'atorgan los originals encara que no s'publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, 80, prop a la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

(Teléfono 13)

Secció doctrinal y de polémica

A «El Urbión» de Soria.

No tenim la pretensió de contestar com se mereix l'article «Mas sobre el catalanismo» que en sa edició del dia 16 nos dirigeix l'apreciable colega quin títol serveix de capçalera a les presents ratlles y no tenim aquesta pretensió, no perquè ns reconeixem impotents, encara que aixís fos, sino perquè ls arguments que nosaltres cercaríam pera desfer aquell seu emulo que fonamenta tot l'article, potsar ja trobats, nos los hauríam de tenir ben fancats al cervell, sino volguéssim exposarnos a un contratemps.

Din lo colega.

«De dónde saca el diario reusense que, cuando una nación ha sido abofeteada y escarnecida por otra de la manera brutal que lo ha sido España por los Estados Unidos, le sea ilícito, en Derecho cristiano, acudir a la guerra como medio para defender su dignidad, su honor y su vida? De dónde ha sacado que la guerra repruebe la guerra justa y digna y noble como medio humano para rechazar la injusticia, la infamia y la traición?»
«Per a contestar nosaltres a aquest argument baix lo criteri que informa nostre credo, necessitaríam de la llibertat de pensament que avuy ab la suspensió de las garantías constitucionals nos ha sigut rescindida; necessitaríam que en los actuals moments de prova hi hagués més serenitat y reflexió y fora indispensable que el poble tinguéssim consciencia de quins son los seus debers polítichs.

En aquestes condicions no tindríam por en desfer aquell argument y fins nos creyem que en la present polémica no hi portaríam la pitjor part; per mes que nos las hagim d'entendre ab tan hàbil escriptor com bon polemista, Mossen Pey-Ordeig.

Y aixís com del articlet anterior que dirigírem a «El Urbión» n'hem conseguit que aquest esmenés part dels seus atacs contra los egoístas catalanes, deducció que nos la fa entreveure la forma correcta y amistosa que s' destaca de son darrer escrit, potsar en lo present, si volguéssim escriure tal com voldríam, acabaríam de convèncer a «El Urbión» que ni ls catalanistas ni ls industrials catalans busquem la pau pera que contínuo el reinado de la inmorales representada por el parlamentarismo, com diu ell, sino que la volém pera evitar lo deltabaix que s'ovira y que l'Govern, més previsora a la Península que a Manila y Santiago també tracta d'evitar, comensant per declarar a Espanya en estat de guerra y acabant decretant la suspensió de las garantías constitucionals.

Si aquí a Catalunya s' treballés en la forma que asposa «El Urbión» sería buscar la nostra perdició, porque la gent que sortia de Madrid cap a las colonias a fer lo que no cal repetir, ara haurá de sortir cap a las Bascongadas y cap a aquesta terra de la industria y l'comers, y d'uns hostes semblants, desgraciadament sabem lo que se n' pot esperar.

Ja comprendré donchs «El Urbión» mes per lo que callém que per lo que dihem, que si la «Unión Catalana» aboga per la pau, no ho fa ab aquelles miras interessadas, que son penables, sino pera salvar a Espanya dels dias de dol que encara li esperan.

FRANCISCE COLÓN Y ESCODA.

Lo que nos han regalat

los patrioters.

Per anys que tardi a afinar lo mon may se podrà pagar als patriotes lo be que han fet a Espanya en aquestos tres anys larchs de guerras. Doscents mil joves morts de malalties y balas; una millonada que semblava imposible que tinguéssim crèdit per enmuller y que ompliria més vagons de ferro-carril que ls diners que ya tenir d'entregar Fransa a Alemania; unas capitulacions que tindríam nosaltres, sense ser guerreros, molt de sentiment d'haverlas tingudes de firmar, una esquadra feta estellas a Cavite y una altra feta un garbell a las costas de Santiago; malmesos ó a fons la mejor part dels barcos de guerra de la estació naval de Cuba; l' mateix «Venadito» tancat al port de la Habana sense poder ni fer ni «fuego rápido» ni «fuego lento»; un estat de siti que per més que l' bon sentit dels militars feya bastar dols, no deixava per aixó de ser estat de siti que l' dia menos pensat podia treure las unglas; paradas las fábricas y l' comers y sense nòlits, per lo tent, los vapors que avans feyan la carrera d'América; fugitius del pla de Barcelona molts dels que durant anys y anys hi havíam trobat lo pa de la familia; las contribuciones carregadas horriblement y ls correus y l' paper sellat als núvols; paralizadas fins las obras de las ciutats del litoral per por de que una granada malmeti en un instant lo que ha costat un any de fer als mestres de casas; alarmadas las gents pacíficas somniant bombeigs tota la nit y escampanse, quan no se sab encara quin dia vindrán, per las poblacions del interior, no tan frescas las més ni tan agradables com las de la costa; arruinats molts armadors porque ab un prematur despido del embaixador americana quedaren cassats per los creuhers enemich una pila de barcos que s' hauríam escapats de segur de la tempesta que congriaren los patrioters a copia d' esbofchs d' himne de Cádiz; perdida la tradició de llibertat de pensar y d' escriure porque las circunstancias han imposat als governs la proclamació d' estat de siti, haventne en poch temps adquirit l' hábit porque més fácilmente s' encomans un vici que una virtud; proclamada, com fa l' «Heraldo de Madrid» la diferencia manera de pensar de dos generals molt granats del exercit respectes del govern y per lo tant de ministre de la guerra a qui molt més que ningú deuen manifestar conformitat los que portan faixa; ab la continua amenassa dels carlins, que la farán aixís que s' vejin las orellas y ab alegría, potsar, de partits que en tot pensan lo contrari dels absolutistas; ab un exercit peninsular més numeros que may, veyentse per la Rambla més uniformes de soldat que robes grsas y negras de la gent paysana; ab una circulació de bitllets de hanch que fa viure sempre ab l' ay al ce als comerciants... tot aixó y una pila de cosas més que ns prometen, no ls miseria per sempre, ho devém ls ximplers que atabalarén als conservadors fins que acceptaren la teoria de la darrera gota de sanch y la larrera pesseta dels altres y als liberals fins que ls tingueren enfangats en la guerra ab los Estats Units de lo que n' aném sortint més malmesos que no n' surten lo salta-terrats quan algun vehí dona l' crit d' alarma. Lo ns ha valgut la ajuda dels municipals ni dels polítichs, que las garratadas han anat plovent sobre nosalres igual que ni hi hagués Europa al mon; no n' hivalgut ni ns ha valgut ni ns valdrá si en Sagasta dexants de retóricas y de respectes als cridaners, no en la pau travent-ne tot lo partit possible, que up

partit que no farà obrir gayre l' oli a las que s' volen casar per poder anar en cotxe per tot dia.

Los cridaners republicans no tenen de fer por a ningú. Estant los federals y socialistes per la pau, als demés se ls entreté ab un grapat de blat de moro.

Los carlins, si fan una nova guerra civil, no la farán per si perdém ó deixém de perdre las colonias; la tarán porque tenen lo vici de matar soldats de tant en tant y d' orejarse un xich la roba. Fills los més de regions sense fabricació y sense comers, tan bé aniran ab colonias com sense; més ben dit, sense, aniran millor, porque no son pas ells dels que menos fills possen al mon y la guerra de Cuba y Filipinas los n' ha pres a proporció més que als altres. La guerra, donchs, a la fan será porque sí, y com la rahó del porque sí d' aquí deu mil anys encara estaré de moda, no val le pena de diferir la negociació d' un tractat de pau porque cridi més ó menos fort don Carlos. Ara ja li ha passat la lluna de mel de donya Berta y s' torna a ocupar en redimir la Espanya. Sí per aixó ó porque deu aburrirse per Amberes y per Londres y a ratos perduts digui com en Balaguér:

Ay que m' anyoro, m' anyoro
sota d' aquest cel de plom

lo cert es que no calla may, que no se li pot acostar un partidari ó un periodista que no li surti ab la cansó de que te de venjar la Espanya dels afronts rebuts, en gran part per culpa dels seus diaris que no callavan may porque l' Govern, que sabia n' havia de sortir ab las mans al cap, no volia declarar la guerra y que ara no callen tempoch porque no passa dia en que l' telégrafo no ns porti noticia d' una nova desgracia. Fen com las cigales pel Juliol, que s' passen lo dia cantant y estabalant als pobres pogeosos.

Diuen que ja hi han nombrats los comissionats pera acabar la guerra: diuen que fins hi ha alguna nació europea disposada a fer d' home bo; diuen que tot aixó que s' fa contra la premsa es porque si l' poble no está encalabrinat será més fácil que s' empassi la pau la manera que li donguin recuberta de anore com de la ceba-cicotri de las píndolas, ó ab una capa de farina ensucrada com los confits que s' tiran als xicotets de fora en las batallas.

Si ho ha fet per aixó; si no ho ha fet per aguantarse al poder, per més que no li aplaudim, ja li dispensém al senyor Sagasta. Totas las mortificacions plegadas dels periodistas no valen una gota de sang d' aquells pobres minyons que ells embarcavan ab tanta de satisfacció a Cuba y Filipinas.

Lo que ns sab greu es que als que no fem de la oposició al Govern un ofici ni del patriotisme un negociet, alguna que altra vegada ns fassin passar per ximplers. Si en Sagasta es un dir, no hagués escrit contra la Reyna Isabel aquelles cosas que encalabrnavan als liberals y demócratas de la generació que ja se acaba, no hi hauria hagut censuras que tatesin trossos d' escrit, obligant a las impremtas a posar blancs allí hoat hi devia haver la rahó ó qui sab si la grosseria. Si en Sagasta no sabés l' etecte màgich que feyan entre ls progressistas aquells tatzats, ara no hauria donat la ordre de que quan se treu una cosa no pot ser substituïda per quadrats ni per interlíneas. Ara ls que escribim estém exposats a passar per ximplers, per homes sense cap ni peus que ni saben de llibre ni de conceptes ni tant sols d' expressar una idea.

Nos ha xafat la guaitarra ab aixó. Ha fet com las minyons que s' casan ab un senyor rich, que sonades pitijsos y en las cambres sal per arrojades. No n' hi valdrá si en Sagasta dexants de retóricas y de respectes als cridaners, no en la pau travent-ne tot lo partit possible, que up

dret ó han d' anar al pla de la Boqueria á buscar camélich perque 'ls porti 'l bagul á una altra casa. Y si no troban amo á Barcelona, han de fer com nosaltres l' any passat: anar á cal Aixelá y que 'ls facturi 'ls trestos cap á un altre poble.

Aixís estém are nosaltres: perque fa de senyor—un que no'n ve de mena; Ell nos ha posat censors y si aquesos bons senyors comensan á tenir escúpels, la lectura d' un diari acabarà de fer tornar boigs als que s' hagin escapat de tornarsenhi llegint diaris patriotes. Res tindrà sentit com per poch que apretin.

Aquesta sí que no li perdoném al senyor Sagasta. Que 'ns posi en perill de perdre 'l crédito de sabís, que 'ns reduheixi á la categoria de Noys de Tona.

Ab aixó sí algú dia, y no fora estráys que comensessin ja avuy, veuhen una cosa que no lliga ni ab lo d' avans ni ab lo que segueix, no 's creguin que 'ns hagi fet mal cap licor. Será senzillament un cop de llapis vermell contra del que no podém ferhi tornas. Los blanchs que en Sagasta posava als seus articles que se 'ls hi posin los nostres lectors y será igual.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 21 de Juliol de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRADU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	755	80	0.0	5.1	Ras	
3 t.	756	72				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 46	23	23	S.	Cumul.	0.3
3 t.	Sombra 33		31	S.		0.4

Ahir á las onze del matí, en lo despaig de la Comandancia Militar d' aquesta plassa hi tingué lloch una reunió de tots los directores de la premsa local.

Lo senyor Comandant Militar d' aquesta plassa, Coronel del Regiment Cassadors d' Alcántara 14 de Cavalleria que la guarneix, nos rebé ab la amabilitat que caracterisa á tan pundonorós militar y 'ns exposá ab breus paraulas lo motiu per lo qual nos havia cridat, que no era altre que 'l d' establir la censura á tots los treballs que hagin de publicarse en los periódichs.

Ben disposat lo senyor Comandant Militar á facilitar-nos la nostra tasca y ben disposats nosaltres á sotmetre á la censura tots los treballs, se doná per acabada la reunió, no sense que avans fes las més afectuosas protestas lo Sr. Caballero de que li sería molt dolorós que per qualsevol motiu tingués que corretjir alguna ensopegada de la premsa y oferintnos la seva amistat particular.

Lo pundonorós y brau comandant del mateix cos Don Joan Palau, encarregat de la fiscalisació dels treballs de la premsa que també estava present en la reunió, abonda en 's mateixas ideás que son superior gerárquich é igualment nos oferi la seva amistat particular y totas aquellas facilitats que no 's puguin ni indirectament oposar al esperit del motiu que dona lloch á pendre aquestas midas un xich extremas, pero que potser sían necessarias pera assegurar la tranquil·litat á la Peninsula y salvar á España.

Nosaltres agraíhim y estimém en tot son valor lo bon concepte que mereix á la autoritat militar á la premsa local y las sevas afectuosas paraulas, y encara que no responém de la nostra conducta y actitud, perque al corré la ploma per demont de las cuartillas, ho fa sense un freno que regularisi la seva marxa; procurarem sempre que 'l cervell apagni 'ls batechs del cor, pera donar lo menos treball possible á las autoritats.

Sia qualsevulga lo número de senyors regidors que 's reuneixin avuy á las set del vespre l' Excm. Ajuntament celebrará sessió de segona convocatoria.

A 30 céntims, ó sia al 3 per 1.000, ha acordat lo Banch d' Espanya, elevar lo cambi dels giros de plassa á plassa que té sucursal.

Ans d' ahir á las tres de la tarde, com s' havia anunciat, se practicaren á las novas baterias del camp de la Bota y de Bonavista exercicis de tir al blanch.

Bastants desvagats contemplaven desde la platja com queyan las granadas al mar elsant columnas d' aygua.

Fent foch la bateria de Bonavista sobre un blanch móvible ocorregué un incident que hauria pogut tenir conseqüencias desagradables.

El Noticiero Universal d' ahir á la nit l' explica en la següent forma:

«La cuarta pesa de la citada bateria rompé 'l foch, observantse que 'l proyectil esclatá sobre 'l anteport, cayent alguns osocos molt aprop de varias embarcaciones que hi havian en aquellas aygues, las quals se'n aneren més que depressa d' aquell lloch.»

Al ferse 'l segon disparo per la tercera pesa ocorregué lo mateix, en vista de lo qual s' ordená suspendre 'l foch ab objecte de colocar lo blanch cap al SO. é ff de que 'ls proyectils, si arribavan á esclatar, no causessin cap dany.

La alarma que s' ha produhit en l' anteport ha degut ser gran, puig desde la bateria se sentían molts crits. Lo vapor francés «Le Lión», que descarrega un cárrech de petroli en lo moll de Ponent, ha issat desseguida la bandera de sa nació.

Ahir compleixen vintidós anys que 'l Govern espanyol firmá la lley anulant los fars bascongats, darrereras llibertats regionals que subsistian.

Ab lo temps que ha passat del 1876 ensá molts homes han desaparegut, moltas cosas han cambiat. En Cánovas, l' autor d' aquella expoliació també ha donat son compte á Deu, y passat lo respecte que 's mereix la sombra d' un cadavre, 'l sen recort ja 'ns deixa una estela de dol á la memoria. Cosas y homes han cambiat desde 1876, pero l' amor á sas venerandas lleys se conserva arrelat en lo cor dels baschs. Es més fácil segar una vida, cremar una lley, que fer perdre la personalitat nacional á un poble!

En trista ocasió ve l' aniversari de la pérdua de la legislació enskara. En lo moment en que patim tantas miserias, en que sufrim tantas vergonyas, fan més mal los recorts de las grans equivocacions. Se tragué la autonomia á un poble que era felís ab ella per considerarla atentoria á la unitat nacional, y avuy bon goig que ab molta autonomia 's poguessin conservar baix una mateixa bandera tots los pobles que formavan la Espanyal

En la Administració de Consums d' aquesta ciutat, se recaudaren per diferentes especies, en lo dia d' ahir, 789'03 pessetas.

S' han declarat en vaga 'ls operaris empleats en las pedreras de la montanya de Montjuich.

Pedalejant

Donatus pera las carreras de velocipidos que han de celebrarse 'l dia 25 del actual á favor dels soldats ferits ó malats de Cuba y Filipinas del partit judicial de Reus.

	Ptas.
Suma anterior.	4.277'50
Societat «El Círculo» per un palco cedit á la venda	100
Don Pau Miró un palco	25
» J. T. R. id id.	25
» Joan Vallés id. id.	25
» Eliseo Sanz Balzad id. id.	20
» Pere Garreta id. id. en nom dels abonats al palco número 2 del «Teatro Fortuny»	60
» Andreu Cairal id. id.	20
» E. S. id. id.	25
» Joan Sagrañes id. id.	25
» Francisco Tapias per 11 cadiras	30
» Salvador Folch 2 id.	7'50
» Joan Bella per un entrada general	5
» Joan Vilanova 2 cadiras	5
» Joseph Subirá 2 id.	5
» Joan Sagrañes 4 id.	10
» Joseph Pomerol id.	10
Un soci de «El Círculo» una cadira cedida	2'50
Don Joseph Colóm Meca una id.	5
» Pere de Barberá una id. á la venda	5
» Joan Boferull un id. á la id.	5
» Francisco Miró una id. á la id.	5
» Joseph Vidiella (omis una id. á la id.	10
Un Reusense una id. á la id.	15
Don Ricardo Meta una cadira	10
» Lluís Besses dos cadiras	6
» Eduart Borrás una cadira	5
» Miquel Font dos cadiras	5
Sumay segueix	4.748'50

(Continuad.)

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil
del dia 19 de Juliol de 1898

Cap.	Naiements
	Matrimonis
	Defuncions
Pere Tondo Torroja, 55 anys, Arrabel Sta. Ana 40.	

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Santa Maria Magdalena.
Sant de demá.—Sant Apolinar.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	48'32	Filipinas	
Exterior	58'65	Aduanas	80'62
Amortizable		Cubas 1886	54'12
Fransas	20'10	Cubas 1890	44'
Norts	24'05	Obs. 6 0/0 Fransa	
Exterior París	36'25	Obs. 3 0/0	37'

GIROS

París 73' Londres 43'80

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSA DE REUS

Cotisacions realissadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat, D. Antoni Demestre.

Interior	48'28	Cubas del 86	54'25
Exterior	58'67	Cubas del 90	44'25
Colonial		Aduanas	80'50
Norts	24'05	Oblig. 5 p 8 Almansa	
Fransas	20'05	Id. 3 p 8 Fransa	37'12
Filipinas	57'75		

PARÍS

Exterior 36'25 Norts

GIROS

París 73' Londres 43'80

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paisos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons venguts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.
» á 8 » vista.
París á » » »
Marsella á 8 » »

	VALORS LOCALS	DINER PAPER	OPER.
	ACCIONS	0/0	0/0
	Gas Reusense.	450	
	Industrial Harinera.	500	
	Banch de Reus.	475	
	Manufacturera de Algodon.	100	
	C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150	

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 20

De Civitavechia en 11 dias berg. gol. italiana «Nina», de 99 ts., ab dogas, consignat á D. Lluís Agostini.
De Amberes y Cartagena en 24 dias v. inglés «Cortés», de 849 ts., ab tránsit, consignat als Srs. MacAndrews y C.
De Nápoli en 2 dias v. inglés «Torino», de 1.173 ts., ab tránsit, consignat als Srs. Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Despatzadas

Pera Barcelona llaut «Barcelonés», ab ví.

Barcos a la carga

Divendres 22

Pera Génova v. «Uniones», que despatxan los senyors Casaseca y Terró.

Pera Cete y Marsella v. «Cabo Ortigal», consignatari D. Marián Peres.

Dissapte 23

Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hängö, Borge, Lovisa, Koika, Viborg, Fredrikshamn, Nystad, Ruumö, Björneborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamle, Karleby, Uleaberg, Sant Petersburg y Reval; y pera Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, á flote corrido via Sant Petersburg, sortirá del 23 al 24 de Julio lo vapor rús «Oberon», que despatxan los senyors Böda germana.

Dimars 26

Pera Marsella, Génova y Liorna v. «Graox», que despatxa D. Antoni Mas.

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvanixers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia siquera.

Totas las celebratás medicas, aixis nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga práctica m'ho ha demostrat, que la curació de las hernias perteneix única y exclusivament al art mecánich, acompañat dels coneixements anatómichs suficients.

No deu confiar en las benas ni en los braguers anomenats sense ressort, ni ferros, ni acers, donchs á aquestos se deu la major part de las defuncions que ocorren per hernias estranguladas, en rahó á ser insuficients pera contenir las hernias.

Molts son los que venen braguers; molt pochs los que saben colocarlos; rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificar á vostres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguretad vos dirá que pera la curació de vostres petits, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económich, es lo braguere de cautchouc ab ressort, testimoniando aixis lo número ja important de criaturas curadas per tal medi; durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espalllas.

Faixas hipogástricas pera corretgir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles d Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Llevadora

DONYA ANTONIA BERGADA DE ANGLÉS profesora en París, revalidada en la Facultat de Medicina de Barcelona, després de variis ensaigs practicats en aquell Hospital de Santa Creu te 'l gust d' oferir sos serveys al públich.

Carrer del Hospital, 33.—Reus

ULTIMA HORA

Madrid 21, 3'15 m.

A Mayagüer (Puerto Rico) una partida separatista fou batuda per los espanyols, fentli nou morts.

—Han conferenciat Capdepon y Almodovar sobre repressió espionatge yanqui y maneigs carlistas.

Madrid 21, 10'25 nit.

Lo Govern nega veracitat colissió Mayaguez. Los smichs d' en Mac-Kinley afirman s'ha decidit l' anezió de Cuba; ha comensat l' embarc per la expedició de Puerto Rico.

S'ha adjudicat á la Trassatlántica lo transport á Espanya dels presoners de Santiago.

Madrid 21.

Nous telégramas de Washington refereixen pormenors de la capitulació de Santiago de Cuba y comunican noticias que revesteixen interés sobre la situació en aquella plassa.

Després de la capitulació, lo general Shafter entregá al general Toral la espasa y las espueles del infortunat y heróich Vara del Rey encomiant lo general nortamericá lo valor del defensor del Caney.

Lo general Toral dirigí una allocució á sas tropas dihentlosi que entregava la ciutat y provincia de Santiago de Cuba á las autoridades dels Estats Units.

L'arquebisbe de Santiago de Cuba després de la

capitulació cumplimentá al general Shafter, dihentli que esperava prompte s' efectués la pau entre abdos nacions.

Dihen los telégramas que 'l general Shafter no li contestá y que la actitud del prelat causá verdadera indignació entre 'ls oficials.

Lo dia 17 al cap al tart entrá en lo port un vapor perteneixent á la Creu Roja ab queviures.

Al dia següent, á primera hora, s' efectuá la descarga de 1 800 toneladas de queviures que conduhia.

La multitud afamada se precipitá sobre las mercancías pera apoderarse d' ellas, sent precis que las tropas despejessin los molls.

Un moment després s' organizá lo reparto de queviures als presoners, entregantlosi noranta mil raciones.

Lo mateix dia se comensaren los travalls pera restablir la tuberia per medi de la que se surteix d' aigües á la població.

—Sembla que puja á la respectable suma de 12 milions la cantitat de cartutxos de que s' ha fet entrega als yanquis al possessionarse de Santiago de Cuba.

Molts creuen exageradissima aquesta xifra.

—Un telégrama d' origen americá diu que la escuadra yanqui que s' ha de dirigir á Puerto Rico elegirá com primer punt pera l' atach la Mola de San Vicente.

—Lo Govern continúa sense saber d' un modo oficial si es cert ó no que Guantánamo ha capitulat.

En cambi cada dia se reben nous pormenors per conducte dels yanquis.

Un despaig fetxat ahir á Washington diu que 'l dillons á mi jdia una xalupa destacada del «Marblehead» entrá en la bahía frente á Caimanera.

Un oficial yanqui informá al comandant de que Santiago s' havia rendit, mostrantli copia certificada de la capitulació é intimantlo, en nom del general Shafter, á que iniciés altre tant, á qual efecte se li concedia un plasso brevissim pera que arriés la bandera espanyola.

Lo telégrama alegix que 'l oficial yanqui previnué al comandant de la plassa que si 'ls espanyols inutilisavan lo canoner «Sendoval», los forts ó las baterías, la guarnició espanyola no sería tractada com presonera de guerra.

Lo despaig acaba dihent que avens d' acabar lo plasso concedit s' entregá la plassa al enemich.

—S' assegura que 'l Govern ha autorisat al general Augustí pera que amplihí fins ahont estimi convenient las reformas ofertes als tegalos.

—Noticias particulars de Santiago de Cuba dihnen que 'ls barcos espanyols apressats en aquella bahía son lo «Reina Angeles», lo «Méjico», lo «Mortera» y un altre.

També dihnen que 'l general Shafter se troba malalt.

—Lo comandant general de la plassa de Tarifa ha visitat las fortificacions de las islas de las Palomas, quedant satisfet del estat de defensa de la mateixa.

A Tarifa se sentí un fort foch de canó en la direcció de Tánger, produhintse una alarma.

Se suposa serían barcos que cambiavan son saludo ab la plassa.

—La Companyia Trassatlántica ha sigut una de las que ha fet proposicions als Estats Units pera fer á bordo de sos barcos la repatriació dels soldats espanyols.

La Companyia portará seixenta pesos per pasatje de quefe ú oficial y trenta per individuo de la classe de tropa.

Se creu que serán acceptadas las condiciones de la Trassatlántica.

—Ha cridat molt la atenció un despaig rebut de Washington en lo que s' dona compte d' una reunió celebrada per la comissió extratègica y en la que després d' examinar las defensas del port de la Habana, s' acordat enviar 100.000 homes contra ella á primers d' Octubre.

Aquest acort sembla que tira per terra quant s' ha parlat sobre probabilitats de pau y 's relacions ab la actitud d' Inglaterra, tan refractaria, per lo que s' veu, á que acabi la guerra.

—Aumenta la febre groga entre las tropas yanquis que s' troban á Tampa.

Un telégrama fetxat á Washington diu que 'l metje major de la escuadra de Sampson ha manifestat que la salut á bordo dels barcos de la escuadra es excellent.

Altre informe sanitari diu que entre 'ls presos espanyols que s' troban á Portsmouth existeixen alguns, pochs, cassos de paludisme.

—La repatriació es un dels temas que més preocupan l' atenció pública y sobre 'l qual circulan las mes encontradas versions.

Primer se digué que 'ls soldats espanyols de Santiago de Cuba serían repatriats en barcos nortamericans.

Després, y devant la protesta de la opinió, se digué que en las bases de la capitulació figuraba la repatriació, pero en barcos espanyols.

Mes tart se digué que en barcos neutrals.

Avuy se torna á dir que 'l Govern dels Estats Units ha obert concurs pera aquest servey especial.

Ab aquest motiu s' assegura que la Companyia Trassatlántica espanyola se presenta al concurs sent proposicions tan favorables que se li adjudicará 'l servey.

—Continúan circulant rumors sobre propósitos y plans carlistas.

—Hem preguntat al Sr. Capdepon y 'ns ha manifestat que l' ordre es perfecte en tota la península.

També 'ns ha negat ser cert lo propósito que se li atribueix de tancar lo Circul Carlista de Madrid.

Aixó no quite pera que 'l Sr. Aguilera continúhi adoptant lo mejor número de precaucions.

—Altra vegada s' considera fracasat l' invent del Sr. Deza.

Lo Centro del Ejército y de la Armada se proposava donar impuls á s travalls del inventor facilitantli 'ls recursos necessaris; pero 'l capitá general Sr. Chinchilla ha prohibit la reunió de corocels que á aquest dia anava á celebrarse en lo citat Centre, onessente igplament á que 'ls socios del mateix iniciessin la suscripció que s' havia acordat en principi, fundat en que podria interpretarse com una protesta del dictamen desfavorable que la comissió técnica de la Armada havia emés.

—Lo cabecilla Castillo esta molt disgustat per lo resultat que han obtingut los rebeldes ab la capitulació de Santiago.

Se diu que 'l mencionat cabecilla rebutje en absolut tot tracte ab los yanquis.

—La població de Santiago va prenent son aspecte normal.

Los habitants fraternisan ab los nortamericans; S' han obert molts tendes y acudeixen á la població moltas de las familias que la abandonaren avans del hombeig.

—Telégramas de Washington dihnen que 'ls generals y quifes del ejército de Shafter s' han vist obligats á dictar severas disposiciones pera impedir que sos tropas s' entreguin á la beguda, com venian fent desde que Santiago de Cuba capitulá.

Se diu que las tropas espanyolas tenian gran cantitat de rom, las quals s' han apressurat á cambiar per galetes y conservas als yanquis.

A propósito d' aquestos cambis y negociacions de tráfec, diu un telégrama que han sigut arrestats molts oficials del ejército nortamericá, als que s' acusa d' haver venut als refugiats de Santiago queviures que tenian que distribuir entre sos soldados.

—Un telégrama particular fetxat á la Habana diu que en la torre heliográfica de Santiago hi esclatá una bomba, causant molts desperfectes.

Paris 21.

Telegrafian de Nova York que interrogat Mr. Day per lo corresponsal d' un periódich d' aquella capital sobre las probabilitats de próximas negociacions de pau, contestá que no hi ha res respecte d' aquest particular y que creya que en alguns temps no s' plantejaría lo problema, porque 'ls Estats Units te ja determinada sa actitud y acordat lo plan que han de seguir en sa campanya.

—Despaigs de Cayo Hueso y Nova York confirman la noticia de la aparició del vómit á Tampa.

—Comunican de Valparaíso que s' ha promogut un gran escandol devant de la Cambra sb motiu de la votació sobre la emissió de paper moneda.

Las tropas feren foch sobre 'l poble, resultant alguns ferits.

—Comunican de Washington que en los centros oficials d' aquella capital s' assegura que Mac-Kinley, al enviar una escuadra á las costas d' Espanya, se proposa no sols portar lo terror á la Península, sine demostrar ademés á Europa que la Unió americana es una potencia naval que pot desafiar á las nacions marítimes europeas.

